

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 272/2010-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júla 2010 predbežne prerokoval sťažnosť R. Š., t. č. vo väzbe, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 7 ods. 2 a 5, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1 a čl. 145 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky sp. zn. 3 Toš 6/2008 na verejnom zasadnutí 29. až 30. marca 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. mája 2010 doručená sťažnosť R. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie čl. 1 ods. 1, čl. 7 ods. 2, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1 a čl. 145 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Toš 6/2008 na verejnom zasadnutí 29. až 30. marca 2010.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ v predmetnej veci pred hlavným pojednávaním vzniesol námietku zaujatosti proti všetkým sudcom odvolacieho senátu najvyššieho súdu, ktorí sa podpísali pod petíciu 105-tich sudcov Slovenska s názvom „Päť viet“. V tejto petícii sudcovia *„potvrdili svojím podpisom, že sa necítia tak, aby mohli slobodne a nezávisle rozhodnúť v pridelených veciach a pociťujú pri svojom rozhodovaní strach a obavy“*.

Z uvedeného dôvodu sťažovateľ požadoval v námietke zaujatosti, *„aby sudcovia NS SR, ktorí majú rozhodovať o mojom odvolaní voči rozsudku Špec. súdu zo dňa 28. 4. 2008, č. k. 2 Tš 29/2006 boli z tohto konania vylúčení pre svoju zaujatosť, lebo takýmto svojím vyhlásením (Petícia päť viet) verejne vyjadrujú svoje sympatie a politickú príslušnosť opozičným politickým stranám a politikom voči súčasnej vláde a jej výkonnej moci“*.

Predseda senátu v úvode hlavného pojednávania oboznámil o jeho vznesenej námietke zaujatosti v skrátenej verzii a podľa sťažovateľa bez opory v zákone ju zamietol. Toto vyjadrenie bolo skutočne veľmi stručné a do dnešného dňa sťažovateľ nedostal písomné rozhodnutie o tejto námietke.

Sťažovateľ tvrdí, že námietkou zaujatosti *„zásadne spochybnil nezávislosť a nestrannosť sudcov, ktorí rozhodovali“* v jeho trestnej veci.

Sťažovateľ na základe uvedeného preto navrhuje ústavnému súdu, aby *„rozhodnutie o odvolaní NS SR zo dňa 29. – 30. 3. 2010, č. k. 3 Toš 6/2008, voči rozsudku Špeciálneho súdu zrušil, lebo o odvolaní musí rozhodnúť iný senát NS SR. A to z dôvodu porušenia čl. 1 ods. 1, samostatne ako aj v spojení s čl. 141 ods. 1, s poukazom na čl. 7, ods. 2, a ods. 5, v spojení s čl. 46 ods. 1, a s čl. 48 ods. 1, a s čl. 145 ods. 4, Ústavy SR“*.

Analogicky – pre porušenie čl. 6 ods. 1, samostatne ako aj v spojení s čl. 6 ods. 2 Dohovoru...“.

Súčasťou sťažnosti je aj žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podstata námietok sťažovateľa je založená na tvrdeniach, že v jeho trestnej veci pred najvyšším súdom ako súdom odvolacím v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Toš 6/08 konali a napokon aj rozhodli zaujatí sudcovia odvolacieho senátu najvyššieho súdu, ktorých

nezaujatosť sťažovateľ podľa svojich tvrdení dostatočne spochybnil vznesenou námietkou zaujatosti, podľa ktorej možno mať dôvodné pochybnosti o nezaujatosti členov tohto odvolacieho senátu z dôvodu ich aktívnej účasti na petičnej akcii s názvom „PÁŤ VIET“. Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že aj napriek uvedenému nebolo jeho námietke zaujatosti vyhovené a ani mu nebolo doručené rozhodnutie o tejto námietke, v dôsledku čoho malo dôjsť predovšetkým k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie zaručených v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru, jeho základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy a napokon aj k porušeniu čl. 1 ods. 1, čl. 7 ods. 2 a 5, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1 a čl. 145 ods. 4 ústavy.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

1. K porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie malo dôjsť tým, že najvyšší súd nerozhodol o jeho námietke zaujatosti uplatnenej proti členom senátu najvyššieho súdu konajúceho v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 3 Toš 6/08 a sťažovateľovi tiež nebolo doručené žiadne rozhodnutie o jej vybavení.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. (Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 v jeho znení účinnom k 29. marcu 2010, ďalej len „Trestný poriadok“), keď sa v predmetnej trestnej veci sťažovateľ konalo verejné zasadnutie, z vykonávania úkonov

trestného konania je vylúčený sudca..., u ktorého možno mať pochybnosť o nezáujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Podľa § 31 ods. 2 Trestného poriadku sudca... je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, ak bol v prejednávanej veci činný ako prokurátor, policajt, spoločenský zástupca, obhajca, splnomocnenec zúčastnenej osoby alebo poškodeného, zástupca poškodeného alebo spoločný zástupca poškodených.

Podľa § 31 ods. 3 Trestného poriadku z rozhodovania na súde vyššieho stupňa je okrem vylúčenia podľa odseku 2 vylúčený sudca..., ktorý sa zúčastnil na rozhodovaní na súde nižšieho stupňa, a naopak. Z rozhodovania o dovolaní je vylúčený ten, kto sa v prejednávanej veci zúčastnil na rozhodovaní ako sudca alebo prísediaci súdu iného stupňa.

Podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku o vylúčení z dôvodov uvedených v § 31 na základe námietky vznesenej niektorou zo strán v iných prípadoch ako podľa odseku 2 (ods. 2 upravuje otázku zaujatosti zapisovateľa pozn.) rozhoduje orgán, ktorého sa tieto dôvody týkajú. O tom, či je vylúčený sudca alebo prísediaci, ktorý rozhoduje v senáte, rozhodne tento senát.

Podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 4 alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup súdu v konaní, sa nekoná; to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31.

Z citovaných ustanovení Trestného poriadku explicitne vyplýva, že o námietke zaujatosti vznesenej niektorou zo strán proti sudcovi alebo členom senátu rozhoduje senát, ktorého sa vec týkala, pričom koná iba o námietkach založených na dôvodoch podľa § 31

Trestného poriadku v rozhodnom znení a o námietkach založených na iných dôvodoch nie je senát zo zákona povinný konať, a teda ani rozhodnúť.

Pred rozhodnutím o sťažnosti sťažovateľa ústavný súd zistil zo súvisiaceho súdneho spisu najvyššieho súdu vedeného pod sp. zn. 3 Toš 6/08, že sťažovateľ podal 23. februára 2010 námietku zaujatosti proti členom odvolacieho senátu najvyššieho súdu (najvyššiemu súdu bolo toto podanie doručené 26. februára 2010).

Sťažovateľ založil predmetnú námietku výhradne na tom, že členovia toho senátu podpísaním petície s názvom „PĚŤ VIET“, ktorou sa mali vyjadriť v tom zmysle, „že sa necítia tak aby mohli slobodne a nezávislo rozhodovať v pridelených veciach a pociťujú pri svojom rozhodovaní strach a obavy“, v podstate dali najavo, že sa necítia byť nezaujatými v žiadnej im pridelenej trestnej veci, teda ani v trestnej veci sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené najvyšší súd na verejnom zasadnutí senátu najvyššieho súdu konajúceho vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Toš 6/08 konanom 29. marca 2010 v prítomnosti sťažovateľa a jeho obhajcu (JUDr. V. V.) ešte pred ich vypočutím k veci „oboznánil znenie ustanovenia § 32 ods. 6 v spojitosti s § 31 ods. 1 Tr. por. a oboznámil obžalovaných R. Š. a J. K., že o nimi vznesenej námietke zaujatosti senát nebude rozhodovať, nakoľko sú založené na iných dôvodoch, ako sú dôvody podľa § 31 Tr. por.“ (str. 7 zápisnice z verejného zasadnutia).

Následne boli obhajca sťažovateľa, ako aj samotný sťažovateľ vypočutí k prejednávanej trestnej veci, avšak bez akejkoľvek ich reakcie na spôsob posúdenia námietky sťažovateľa uplatnenej v jeho podaní z 23. februára 2010 senátom najvyššieho súdu.

Z uvedeného vyplýva, že námietka sťažovateľa z hľadiska jej dôvodov, nebola námietkou podľa § 31 Trestného poriadku v rozhodnom znení, pretože bola založená na iných dôvodoch ako na pomere sudcu k prejednávanej trestnej veci sťažovateľa alebo k osobe sťažovateľa, k jeho obhajcovi, k iným osobám, ktorých sa úkon priamo týkal alebo

pre pomer sudcu k inému orgánu činnému v tomto konaní, alebo z dôvodu, že by ktorýkoľvek dotknutý sudca najvyššieho súdu bol v predmetnej trestnej veci činný ako sudca nižších stupňov alebo ako prokurátor, policajt, spoločenský zástupca, obhajca, splnomocnenec zúčastnenej osoby alebo poškodeného, zástupca poškodeného alebo spoločný zástupca poškodených.

Podľa názoru ústavného súdu sa sťažovateľ uvedenou námietkou v podstate domáhal extenzívnej interpretácie a aplikácie § 31 ods. 1 Trestného poriadku v rozhodnom znení na svoju trestnú vec, ktorá ani podľa názoru ústavného súdu neprichádza v danom prípade do úvahy (podobne napr. sp. zn. IV. ÚS 104/2010). V okolnostiach prípadu sťažnosť sťažovateľa možno navyše podľa názoru ústavného súdu považovať aj za účelovú, keďže sťažovateľ spôsob vybavenia, resp. posúdenia svojej námietky najvyšším súdom nenamietal priamo v konaní pred samotným najvyšším súdom, ale až na ústavnom súde potom, ako odvolací najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Toš 6/08 z 30. marca 2010 odmietol odvolanie sťažovateľa proti odsudzujúcemu rozsudku bývalého Špeciálneho súdu v Pezinku sp. zn. PK 2 Tš 29/06 z 28. apríla 2008.

Vzhľadom na uvedené podľa názoru ústavného súdu možno postup najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Toš 6/08 o námietke sťažovateľa z 23. februára 2010, o ktorej najvyšší súd nekonal, a teda ani nerozhodoval (t. j. nevydal žiadne rozhodnutie, ktoré by bolo potrebné doručiť sťažovateľovi) v zmysle oprávnenia na takýto postup daného mu ustanovením § 32 ods. 6 Trestného poriadku v rozhodnom znení, považovať za ústavne konformný (súladný) a z hľadiska zabezpečenia ochrany základného práva na súdnu ochranu a práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru) za ústavne udržateľný a akceptovateľný (obdobne aj II. ÚS 305/2010).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní v časti týkajúcej sa namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy ústavný súd konštatuje, že vo všeobecnosti námietka o porušení

základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy uplatnená podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pod ktorú subsumoval sťažovateľ svoje argumenty, podlieha z hľadiska uplatnenia právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie princípu subsidiarity. To znamená, že ústavná kontrola vo vzťahu k rozhodnutiu či postupu všeobecného súdu, ktorý sa dopustil pochybení takéhoto charakteru, nastupuje až vtedy, ak neexistuje iný všeobecný súd, ktorý by poskytol účinnú ochranu právam sťažovateľa, ktorých porušenie namieta (III. ÚS 330/09).

V danej trestnej veci prebiehalo na najvyššom súde odvolacie konanie a v prípade, ak by sa sťažovateľ domnieval, že vo veci konal súd, resp. sudcovia, ktorí mali byť vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania, má stále možnosť namietať túto skutočnosť v rámci dovolacieho konania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku (napr. sp. zn. III. ÚS 330/09).

Uvedené bolo podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci o nej konať podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. Ústavný súd po odmietnutí sťažnosti v časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru, nezistil ani medzi namietaným porušením čl. 1 ods. 1, čl. 7 ods. 2 a 5, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1 a čl. 145 ods. 4 ústavy a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Toš 6/08 žiadnu príčinnú súvislosť, preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa ako celku, bolo tiež bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2010